

Besluit vereist, ook bij nadere invulling

Informele werkwijze, maatwerkbenadering en oog voor de menselijke maat passen bij een dienstverlenende, eigentijdse overheid. Wat hierbij echter nooit een ondergeschoven kindje mag zijn, is deugdelijke borging en besluitvorming. Zodra er sprake is van het verlenen van rechten of het opleggen van plichten (initieel of als nadere invulling/concretisering) moet een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) worden genomen. Er wordt dan immers een publiekrechtelijke rechtshandeling met een beoogd rechtsgevolg verricht.

Geen afspraken!

In het besluit wordt na zorgvuldige voorbereiding het nader ingevulde recht en/of de nader ingevulde plicht (verplichting) vastgelegd voorzien van een deugdelijke motivering. Daarbij wordt het toepasselijk wettelijk kader gehanteerd. Ook worden de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht genomen die voor een deel in wet staan en voor een ander deel in staande jurisprudentie (gerechtelijke uitspraken).

Van 'afpraak' of 'afspraken' kan in een besluit geen sprake zijn doordat dit niet door het bestuursrecht wordt ondersteund. Afspraken kunnen wel bestaan op operationeel niveau (uitvoering van een besluit) en vallen onder feitelijk handelen (niet zijn rechtshandelingen) van betrokkenen.

Zie meer in: 'Bestuursrechtelijke afspraken bestaan niet'

<https://www.burgerheid.nl/home/bestuursrechtelijke-afspraken-bestaan-niet/>

Voortvloeiend uit de wet, maar...

Gemeenten zijn tegenwoordig soms geneigd om te handelen zonder besluit. Het argument is dan dat iets automatisch voortvloeit uit de wet en de bijkomende gedachte is:

Niet moeilijk doen, maar uit het oogpunt van dienstverlening kiezen voor een informele werkwijze, maatwerk en de menselijke maat.

Zonder borging met een besluit is er echter het risico dat het tegenovergestelde wordt bereikt als er bij de uitvoering een kink in de kabel komt.

Dat een recht of een plicht voortvloeit uit de wet is geen automatisme zonder bestuursrechtelijke borging. Een besluit is vereist, bij het initieel toekennen van rechten of opleggen van plichten, maar ook bij nadere invulling daarvan.

Overigens is een besluit niet bedoeld om opnieuw op dezelfde rechten en/of plichten te wijzen als dat reeds in een eerder besluit is gedaan. Het moet gaan om nieuwe rechten en/of plichten of om nadere invulling/concretisering van een eerder verleend recht of een eerder opgelegde plicht (verplichting).

Enkele voorbeelden

Nieuw recht: recht op een toeslag

Iemand kan recht op een toeslag van de gemeente hebben, bijvoorbeeld een eenmalige energietoeslag. Dat recht wordt in een besluit vastgelegd. Daarbij is het afhankelijk van de situatie wel of niet nodig dat er aan het besluit een aanvraag ten grondslag ligt. Bij de energietoeslag 2022 bijvoorbeeld hoeven mensen met een bijstandsuitkering niet eerst een aanvraag in te dienen, maar andere belanghebbenden die er recht op hebben wel.

Nadere invulling/concretisering plicht (verplichting): belastbaarheidsonderzoek (bijstandsuitkering)

Mensen met een bijstandsuitkering kunnen door de gemeente aangemeld worden voor een onderzoek om te onderzoeken wat de mogelijkheden van arbeidsinschakeling zijn. Hier is sprake van een nadere invulling (concretisering) van de plicht die iemand heeft vanaf het moment dat hij/zij zich bij de gemeente meldt voor een bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet. De belanghebbende hoeft echter pas hieraan mee te werken zodra de verplichting is vastgelegd in een besluit dat op de voorgeschreven wijze aan hem/haar bekend is gemaakt. Eventueel kan de belanghebbende in bezwaar gaan en schorsing van de uitvoering van het besluit aanvragen (voorlopige voorziening).

Nadere invulling/concretisering recht: afwijkende wijze van bemiddeling

Om de opdracht die het college van burgemeester en wethouders van een gemeente heeft, te weten ondersteunen bij arbeidsinschakeling van personen die een bijstandsuitkering ontvangen, te kunnen uitvoeren, kan gebruik worden gemaakt van een externe dienstverlener (of een gemeenschappelijke regeling met andere gemeenten). Een belanghebbende heeft het recht op die ondersteuning. Zodra de gemeente de belanghebbende daadwerkelijk in aanmerking laat komen voor de ondersteuning, is er sprake van nadere invulling/concretisering van een recht. Een besluit is vereist! Het komt helaas voor dat gemeenten verzuimen een besluit te nemen en dat belanghebbenden zich er niet van bewust zijn dat ze die bestuursrechtelijke borging zouden moeten opeisen.

Overigens zij opgemerkt dat het ook in een besluit (deugdelijk gemotiveerd) moet worden vastgelegd als een gemeente afwijkt van een reguliere procedure bij de ondersteuning. Denk hierbij aan het intern door een consulent werk of trajectregisseur laten leveren van ondersteuning terwijl regulier wordt gekozen voor ondersteuning buiten de gemeente.

Dit is een artikel op www.burgerheid.nl

<https://www.burgerheid.nl/home/besluit-vereist-ook-bij-nadere-invulling/>

Auteur: Ray Heijder